

Jeseníček

č.
12

2

0

0

7

/

2

0

0

8

Ročník 33

OKRESNÍ KOLO DĚJEPISNÉ OLYMPIÁDY 2008

Okresnímu kolu dějepisné olympiády nutně předchází kolo školní, které rozhodlo o účasti Ondry Uhra, Jitky Kinské a účasti mé (Jana Chalupová) v této soutěži. A tak se naše trojice v doprovodu paní učitelky Hružové vypravila **ve středu 20. února** do Rakovníka s cílem uspět i na okresní úrovni.

V domě dětí a mládeže nám pořadatelé zadali úkoly na několika

arších papíru a dvouhodinovou lhůtu na jejich vypracování. Úkoly byly dost obtížné, a tak nás hodně překvapilo konečné umístění – viz tabulka. Udělali jsme tak radost nejen sobě, ale i paním učitelkám M. Šikové a P. Hružové, kterým vděčíme za dějepisné znalosti.

Napsala Jana Chalupová, VIII.A

JMÉNO	TŘÍDA	BODY	MÍSTO
Jana Chalupová	VIII. A	80	3.
Jitka Kinská	VIII. A	75	4.
Ondra Uher	IX.A	64	6. – 7.

- Olympiády se zúčastnilo 28 soutěžících, včetně studentů GZWR.
- Do krajského kola, které se bude konat 19.3.2008 v Kladně, postupuje Jana Chalupová přímo, Jitka Kinská je první náhradnicí.

KMD - DIVADLO CELETNÁ, PRAHA

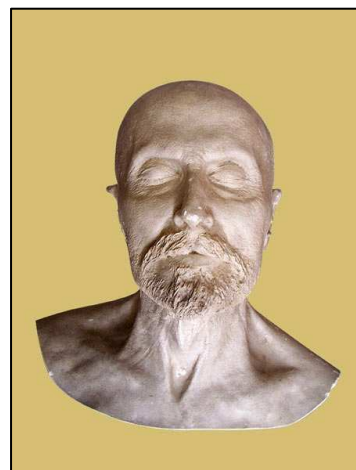
Dalším z kulturních počínů Klubu mladého diváka byl autobusový zájezd do pražského divadla V Celetné **v pátek 22. února** na představení „Prokletí rodu Baskervillů aneb Pozor zlý pes!“ Do Jeseníčku o tom napsala **Jitka Kinská z VIII.A.**

Autobusem jsme nejdříve přijeli do Lán, kde se naším prvním cílem stalo Muzeum T. G. Masaryka. Viděli jsme zde například posmrtnou masku T.G. Masaryka od pana Vincence Makovského, odlitek prezidentovy ruky, společenské šaty Charlotty Garrigue Masarykové, noviny, do kterých pan prezident psal, a spoustu jiných zajímavostí. Také jsme zašli na zdejší hřbitov, kde je první československý prezident s rodinou pochován. Zajímavá byla i návštěva Muzea sportovních vozů, které bylo v Lánech otevřeno pro veřejnost v roce 1997.

Naše cesta do Prahy pak pokračovala bez dalších zastávek. Abychom pobyt v našem hlavním městě co nejlépe využili, zařadili jsme do programu prohlídku proslulé Betlémské kaple, v níž v letech 1402 – 1413 kázal Jan Hus. Až potom jsme si dopřáli krátký rozchod na Václavském náměstí.

Hlavním bodem KMD však bylo divadelní představení s názvem „Prokletí rodu Baskervillů aneb Pozor zlý pes!“ Hra s nádechem komedie, dramatu, hororu i mystiky určitě všechny zaujala. Bavili se při ní totiž nejen diváci, ale i herci samotní.

Do Jesenice jsme se vrátili v dobré náladě a s vědomím, že se výlet do Prahy opravdu vydařil.

Exkurze

Kdo by v pondělí 25.2.2008 hledal ve škole VI. třídu, hledal by marně. Spolu s paní učitelkou Knappovou a paní učitelkou Hružovou odjela na exkurzi do známého Informačního centra Lesů České republiky v Křivoklátě.

V 7³⁰ opustil náš vlak jesenické nádraží a zamířil do Rakovníka, kde jsme následně přestoupili do rychlíku ve směru na Křivoklát. Na míso jsme dorazili zhruba po 15 minutách.

V Informačním centru LČR na nás již čekal pan Pecha s připravenou přednáškou o významu lesa a vztazích mezi organismy v lese. Rovněž jsme si prohlédli stálou expozici zaměřenou právě na les. Nakonec jsme se vydali na procházku naučnou stezkou Brdatka a zaměřili se na poznávání stromů podle pupenů. Po dvou kilometrech chůze se před námi objevil dřevěný altánek. Přišel nám vhod ke krátkému odpočinku a posvačení. Pak už jsme se vydali na zpáteční cestu okolo Informačního centra LČR k nádraží a odtud vlakem domů.

Napsali: Marie Zikulová a Michal Tatzauer, VI. třída

NENÍ JMÉNO JAKO JMÉNO

Převzato z časopisu Reader's Digest Výběr (Leden 2008, str. 60 – 62)

Stačíte sledovat, jak se ve světě mění místní jména?

Zkuste si náš krátký kvíz

William Ecenbarger

Teplota na letišti se vyšplhala na 41 stupňů Celsia a v taxíku, který mě vezl do Chennai, bylo jak v peci. Dřív se tohle jihoindické město jmenovalo Madrás. Zeptal jsem se řidiče, kdy to tu přejmenovali. „V roce 1996,“ řekl a otřel si zpotené čelo. „Ale vedro je tu pořád jako v Madrásu.“

Před pár lety mi průvodce v Ermitáži vyprávěl vtip o starém muži, který celý život prožil v druhém největším městě Ruska.

„Kde jste se narodil?“ „V Sankt Petěrburgu.“

„Kde jste studoval?“ „V Petrohradě.“

„Kde jste pracoval?“ „V Leningradě.“

„A kde trávíte důchod?“ „V Sankt Petěrburgu.“

Skoro každé místo na světě se už někdy dřív jmenovalo jinak. Tempo změn se však poslední dobou z různých důvodů tak zrychluje, že kartografové, tvůrci orientačních systémů, geografové, pošťáci, vojáci a v neposlední řadě také turisté mají kolikrát co dělat, aby se zorientovali. Za každou změnou názvu se ovšem nejčastěji skrývá politika. Noční můrou kartografů se tak stal například rozpad Sovětského svazu a následný vznik patnácti nových nezávislých států.

Moldavská sovětská socialistická republika se stala Moldávií, Kirgizie Kyrgyzstánem a tak dále. Mimochodem, vzpomenete si, kolik oficiálních názvů mělo za posledních padesát let území, na kterém žijeme? Počítejte s námi: **Československá republika, Československá socialistická republika, Česká a Slovenská Federativní Republika, Česká republika**. Podobně jsou na tom země, které se snaží zbavit koloniálního dědictví. Tak v Indii, která se čím dál výrazněji prosazuje v globálním světě, se Bombaj změnila v Mumbaí, Bangalore je Bengaluru. Rhodesie oslavovala britského kolonizátora Cecila Rhodese. Když se ale země osamostatnila, přejmenovala se na Zimbabwe, což je název oslavující africkou minulost.

Už téměř pět set let nesou Filipíny jméno po španělském králi Filipovi II., který dohlížel na kolonizaci ostrovů v 16. století. Hnutí za přejmenování na Maharliku, což před kolonizací označovalo válečníka, je sice zatím neúspěšné, ale to nemusí trvat věčně.

V mnoha případech je touha osvobodit se od minulosti pochopitelná. Některé změny jmen ovšem také mohou pramenit ze snahy politiků zastřít vlastní nezpůsobilost nebo korupci. Horní Volta se v roce 1984 přejmenovala na Burkinu Faso (v překladu „země poctivých mužů“). Jenže pro obyčejné obyvatele Burkiny se nezměnilo nic: žijí ve stejné bídě, jako když se země jmenovala Horní Volta.

Sharada Dwivediová spolupracovala na devíti knihách o Mumbaí/Bombaji a tvrdí, že se název města změnil spíš z povrchních politických důvodů. „Místní názvy jsou totiž odrazem kolektivní paměti obyvatel – tvoří důležitou součást minulosti a tím pádem jejich dědictví. Nemůžete z minulosti vymazat 300 let. Místní jména se nemění z vlasteneckých důvodů. Je to způsob, jak získat hlasy voličů.“

Nedávno jsem strávil pár dnů v Singapuru. Autobusy klidně vozily pasažéry po Victoria Street, auta zacpávala ulice s názvy jako Havelock, Mountbatten a Raffles. Změny názvů nezasáhly ani prosperující Hongkong, který se může pochlubit názvy Victoria Park Road, Old Bailey Street, Aberdeen Tunel. Obě města patří v Asii mezi ekonomicky nejúspěšnější, ačkoli se na svou koloniální minulost zapomenout nesnaží. Možná zkrátka nemají na změny názvů čas.

JAK SE TO JMENUJE DNES?	
OTÁZKA	ODPOVĚĎ
Který asijský stát se od roku 1989 jmenuje Myanmar ?	Barma
V roce 1985 požádal jeden západoafrický stát světovou komunitu, aby místo jeho anglického názvu začala používat francouzský. Jak se ten stát jmenuje?	Cote d'Ivoire , dříve Ivory Coste neboli Pobřeží slonoviny
Jak se před rokem 1975 jmenovala vietnamská metropole, dnes známá jako Ho Či Minovo Město ?	Saigon
Když roku 1971 získal nezávislost Východní Pákistán , přejmenoval se na ...?	Bangladéš
Jak se nyní jmenuje země, ze které dovážíme ceylonský čaj ?	Srí Lanka
Která z asijských zemí se mezi lety 1975 až 1979 jmenovala Demokratická Kampučia ?	Kambodža
Jisté souostroví v Tichém oceánu se kdysi jmenovalo Nové Hebridy a spadalo pod společnou správu Velké Británie a Francie. V roce 1980 získalo samostatnost a s ní také nové jméno. Jaké?	Vanuatu
Jedna velká africká země se v roce 1971 přejmenovala na Zaire , aby se po 26 letech vrátila opět ke svému původnímu označení. Která?	Demokratická republika Kongo
Jak se momentálně jmenuje město, u něhož kdysi zuřila slavná stalingradská bitva ? A víte, jak se mu říkalo ještě před tím, než mu své jméno zapůjčil generalissimus?	Volgograd , před revolucí Caricyn
Přejmenování ovšem není výsadou 20. století. Jak se dnes jmenuje město, jemuž jeho zakladatelé dali jméno Nový Amsterdam ?	Nový York neboli New York

Čtenářská soutěž Jeseníčku

1

DOPLŇOVAČKA

Na královském hradě vzbudí zvědavost mladého krále Jana vyprávění kočovné herecké společnosti o zlé a bezcitné princezně Anně. Rozhodne se s herci odjet do země krále Matouše a s jejich pomocí napravit rozmazlené dívce hlavu...

Taková je nápověda k filmové pohádce, jejíž název je tajenkou doplňovačky.

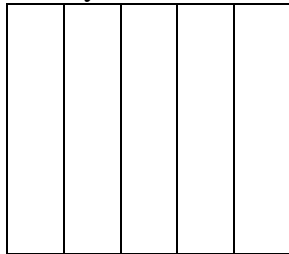
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

1/ Velký ořech. 2/ Křestní jméno zpěváka Gotta. 3/ Opak ošklivosti. 4/ Tlustý prst. 5/ První měsíc. 6/ Kostní dřev. 7/ Šlápěj. 8/ Řídící orgán nervové soustavy. 9/ Chemický prvek (značka Na). 10/ Bělokorý strom. 11/ Pruhovaný lichokopytník. 12/ Svatá kniha islámu. 13/ Metropole ČR. 14/ Pokrmový tuk. 15/ Sídlo mozku.

ŘEŠENÍ HÁDANEK Z ČÍSLA 11/2007-2008:

1.- ČTVEREC:

Čtverec rozdělíme čtyřmi svislými čarami na pět shodných obdélníků.

2.- CO ŘÍKÁ PAN UČITEL?

Žáci, nezlobte, nebo vám to spočítám.

3.- OSMISMĚRKA:

Sýkora koňadra.

3

KVÍZ

OSOBNOSTI VĚDY A TECHNIKY:

1.- Co měli společného americký politik, diplomat a přírodovědec **Benjamin Franklin** (1706-1790), ruský přírodovědec, filozof a básník **Michail Vasiljevič Lomonosov** (1711-1765) a český přírodovědec a kněz **Prokop Diviš** (1696-1765)?
a) Zájem o potápění.
b) Zájem o stavbu lodí.
c) Zájem o stavbu bleskosvodů.

2.- Kdo objevil gravitační zákon?
a) Pythagoras.
b) Isaac Newton.
c) Mikuláš Koperník.

TVÁŘE

Pozorně si prohlédněte obrázek vpravo a zjistěte, kolik je na něm tváří.

2

3.- I historie českého letectví má své průkopníky. V dějinách české aviatiky je významným datem 13. květen 1911, kdy inženýr **Jan Kašpar** (1883-1927) uskutečnil svůj první dálkový let. Odkud Jan Kašpar startoval a kde přistál?
a) Startoval v Praze a přistál v Brně.
b) Startoval v Brně a přistál v Pardubicích.
c) Startoval v Pardubicích a přistál v Praze.

4.- Jméno anglického vědce **Charlese Roberta Darwina** (1809-1882) je vzpomínáno pro jeho přínos v oblasti:
a) fyziky,
b) přírodovědy,
c) chemie.

5.- Polský astronom **Mikuláš Koperník** (1473-1543) se proslavil jako:
a) propagátor heliocentrické soustavy,
b) vynálezce dalekohledu,
c) objevitel planety Uran.

SOUTĚŽNÍ KUPON

JMÉNO	
TŘÍDA	

KELTSKÝ STROMOVÝ HOROSKOP

II. DÍL

Obvyklý evropský horoskop, založený na dvanácti znameních hvězdného zvěrokruhu a postavení planet v den narození člověka je pro nás zajímavostí i poučením a přibližuje nám myšlení a staré tradice národů. Jsou však i jiné soustavy než naše nebo orientální astrologické představy, dochované až do naší doby. Zcela neobvyklým horoskopem je dávný horoskop keltských druidů, tedy kněží, mudrců a věštců zároveň, kteří všechny své poznatky čerpali z pozorování přírody...

1.2.-10.2.	TOPOL	Náročný a rozporuplný
1.5.-10.5.		
5.8.-14.8.		
1.11.-10.11.		

Topol zdobí krajinu, lahodí oku a nestárne. Osoba narozená v jeho znamení bývá fyzicky krásná, ale není domýšlivá. Naopak - cítí potřebu počínat si obětavě a konat záslužné skutky. Bohužel má problémy s citovou stránkou. Je sice schopna velkých citů, ale v lásce málokdy dosáhne uspokojení. Zbytečně se utápí v maličkostech. Pokud však jde do tuhého, dokáže být Topol oporou. Má umělecké (nejčastěji výtvarné) nadání. Bývá i dobrým organizátorem.

11.5.-20.5.	KAŠTAN	Spolehlivý a tvrdohlavý
11.11.-20.11.		

Mohutný košatý strom poskytující blahodárný stín i v největších vedrech. Pod jeho korunou najde ochranu každý, kdo ji skutečně hledá. Člověk narozený ve znamení Kaštanu má smysl pro spravedlnost, hájí práva svá i bližních. Zastane se slabších a nemocných. Těší ho rodinný život a je oddaným partnerem. Bývá zvědavý a společenský, zajímají ho lidé i jejich problémy. Nepříjemnou stránkou jeho společenských aktivit je však sklon ke klevetám a jízlivosti.

V kritické situaci dokáže pohotově reagovat, zachová klid a pevné nervy. Osud Kaštanu závisí na okolnostech – má-li štěstí a milujícího partnera, dostane se vysoko. Nikdy se nevzdává a proti překážkám bojuje vytrvale. Většinou vítězí.

21.5.-30.5.	JASAN	Přátelský a věrný
21.11.-30.11.		

Zteplilý strom, který kvete už během dubna, je patronem lidí milovaných všemi. Podobně jako jasan miluje slunné prostředí, tak i osoby narozené v jeho znamení září a proteplují mezilidské vztahy dobrou náladou a milým úsměvem. Když se jim daří, jsou oslňující. Jejich jas, energie a impulsivnost ovlivňují blízké okolí. Pokud jim něco nevyjde, odklidí se do stínu a trpělivě vyčkají na novou příležitost. Jsou to osoby citizádnostivé a velmi schopné. Nikdy je nepodceňujte, dobře vědí, co chtějí, a vytčeného cíle dosahují zpravidla velmi snadno. Třebaže někdy sobecky sledují své zájmy a prospěch, lidé jim to rádi odpustí. A ještě jedna krásná vlastnost Jasany ctí – v lásce jsou vždy věrní. Pokud si vás Jasan vybere jako životního partnera, nevymění vás za žádné pomíjivé krásy světa.

PRÁVĚ PŘED 30 LETY VZLÉTL DO KOSMU ČESKOSLOVENSKÝ OBČAN

VLADIMÍR REMEK

- První a dosud jediný český kosmonaut.
- První cizinec, který se zúčastnil mezinárodních pilotovaných vesmírných letů programu Interkosmos v bývalém Sovětském svazu.
- 87. kosmonaut světa a první z jiné země než SSSR a USA.

Vladimír Remek se narodil 26. září 1948 v Českých Budějovicích, kde prožil své dětství. Otec byl vojenským pilotem. Po vystudování střední školy absolvoval Vyšší letecké učiliště v Košicích. V roce 1970 nastoupil k leteckému útvaru v Českých Budějovicích a v roce 1972 započal studium na Vojenské letecké akademii Jurije Alexejeviče Gagarina v Moskvě.

Od prosince 1976 se ve Středisku přípravy kosmonautů v Hvězdném městečku u Moskvy začal připravovat spolu s Oldřichem Pelčákem a dalšími kandidáty z Polska a NDR na mezinárodní let do vesmíru. Výcvik absolvoval roku 1978 a v hodnosti kapitána se stal členem první mezinárodní posádky v rámci programu Interkosmos. **Let, od jehož startu uběhlo již 30 let, se uskutečnil od 2. do 10. března 1978.** Velitelem letu kosmické lodi Sojuz 28 byl sovětský kosmonaut, plukovník Alexej

Gubarev. Posádka pracovala na palubě orbitálního komplexu Saljut 6 spolu s jeho základní posádkou, kterou tvořili Jurij Romaněnko a Georgij Grečko. Celková délka Remkova letu činila 190 hodin a 18 minut. Náš první kosmonaut se stal občanem teprve třetího státu, který vyslal svého zástupce do vesmíru, a tehdy v pořadí 87. kosmonautem světa.

Po návratu do vlasti působil Vladimír Remek jako vedoucí pracovník ve Výzkumném vojenském pracovišti v Praze-Kbelích a v letech 1990 – 1995 zastával funkci ředitele kbelského Vojenského muzea letectví a kosmonautiky. V červnu 1995 odešel do zálohy v hodnosti plukovníka. Poté působil v obchodní sféře v Rusku, kde využíval své kontakty; nejprve v soukromé sféře, poté jako obchodní rada českého velvyslanectví. V červnu 2004 byl zvolen do Evropského parlamentu, kde v pětiletém volebním období 2004 – 2009 působil dodnes.

Vladimír Remek je autorem knih "**Pod námi planeta Země**" (Naše vojsko, 1979) a "**Splněné naděje**" (Panorama, 1979). Je po něm pojmenována planetka číslo 2552, objevená na Kletci.

Čtenářská soutěž - ukázka č. 5

Poznejte autora a název knížky podle následujících řádků:

Když si starý Mulisák všechno ve své chatě na Koženém vrchu pohodlně zařídil, dal se s chutí do strašení. Mulisák byl strašidlo příčinlivé a na nějaké hodince mu nezáleželo; často strašil již od půl sedmé večer a končil, když v městečku Bačkorově na věži tlouklo pět hodin ráno. A to proto, že se mu na Šmejkalce velmi líbilo, a také proto, aby syslovskému starostovi ukázal, že není lajdák.

Strašil za každého počasí. Marně mu hastrman Brčál domlouval, aby se trochu šetřil, že už není žádný mladík, ale Mulisák si nedal říct a strašil i v největší nepohodě, ačkoliv dobře věděl, že tamtudy nepůjde ani noha. A tak se stalo, že tam jedné deštivé noci důkladně promokl, nastudil se a musil ulehnout. Stará tetka Boudačka ze Syslova jej chodila každý večer do jeho chaty na Koženém vrchu mazat a vařit mu lipový čaj pro pocení. Mulisák ležel v postel jak na trní a byl mrzut, že tak dlouho musí strašení zanedbávat.

A tetka Boudačka, místo aby ho trochu uklidnila, ještě ho svým repetěním víc rozčilovala. Povídala:

„To by člověk neřekl, jak je tam teď na té Šmejkalce bez vás smutno. Povídala Frantačka, že tamtudy nejčkon nebude chodit. Že je tam nejčkon takový smutný ticho. (...) Já sama se tamtudy teď bojím chodit!“

Také hastrman Brčál přišel jednou Mulisáka na Kožený vrch navštívit a zeptat se ho, jak se mu daří.

„Špatně, starý brachu!“ stěžoval si Mulisák. „Už tady takhle ležím celý týden a nechodím na Šmejkalce strašit Tam to asi vypadá!“

„To je sakulentsky vážná věc! A co, tentononc, co dělá ten tvůj kluk Bubák?“ povídá hastrman. „Kde ho máš, vždyť bys ho měl už také pomalu zaučovat, aby tě mohl také někdy v tom strašení zastat!“

*Odpověď na ukázkou č.43 zněla **Eduard Štorch – Lovci mamutů**. Jirka Chalupa opět našel správné řešení.*

Připomínám: Odpověď (buď vyplněný a vystřižený kupón, nebo odpověď na kousku papíru, ale se všemi požadovanými údaji) můžete nosit pí uč. Konířové nebo p. uč. Modrému do té doby, než v Jeseníčku zveřejníme správnou odpověď.

Jméno soutěžícího	Třída	Ukázka číslo
Autor	Název knížky	

JESENÍČEK - ČASOPIS ZÁKLADNÍ ŠKOLY A MATEŘSKÉ ŠKOLY JESENICE